

29.11.2024

Samarbeid om etisk
kompetanseheving

«Verktøykasse for etikkarbeid»

Systematisk etikkarbeid – hva er det og hvordan komme i gang?

Kati Kannisto

Etikkrådgiver, KS Etikksatsing

Seniorrådgiver, USHT Finnmark

Samarbeid om etisk
kompetanseheving

KS Etikksatsing – Samarbeid om etisk kompetanseheving

«Samarbeid om etisk kompetanseheving er en nasjonal satsing som skal bistå kommunene lokalt og regionalt slik at ansatte og ledere får økt kompetanse på å identifisere, reflektere over og håndtere etiske utfordringer i sin praksis.»

Mer informasjon om og verktøy til etisk refleksjon
og systematisk etikkarbeid:

[Samarbeid om etisk kompetanseheving – KS](#)

Hvorfor etikk?

- Nasjonale føringer og retningslinjer legger vekt på etikk i helsevesenet og kommunal sektor, for eksempel:
 - **Nasjonal strategi for kvalitet i helse- og omsorgstjenesten**
 - Understreker viktigheten av etiske refleksjoner og beslutninger i pasientbehandlingen
 - **Helsepersonelloven**
 - Stiller krav om utføre yrket sitt i samsvar med faglige, etiske og juridiske normer
 - **Prioriteringsveilederen**
 - Legger vekt på etiske prinsipper for å fordele helseressurser rettferdig og etter behov

Hvorfor etikk?

- **Bidrar til å styrke faglig kvalitet, fremmer god praksis**
 - Tiltak for et godt arbeidsmiljø
 - Etisk refleksjon bidrar til mer felles forståelse på arbeidsplassen
 - Tiltak for pasientsikkerhet og bedre kvalitet i tjenestene
 - Tiltak for å gå fra synsing til begrunnede valg
 - Tiltak for å rekruttere og beholde helsepersonell
 - Etikk er kjernen i sykepleierfaget

Samarbeid om etisk
kompetanseheving

"Den enkelte har aldri med et annet menneske å gjøre uten å holde noe av dette menneskets liv i sine hender.

Fra boken "Den etisk fordring" Knud Ejler Løgstrup 1956

Etisk refleksjon

= systematisk utforsking av en situasjon

- Se en sak fra flere sider, få nye perspektiver
- Identifisere en **verdikonflikt**. Hvilke hensyn veier tyngst?
- Ta en **begrunnet** og **informert** avgjørelse: Hva er det beste, gitt de rådende omstendigheter?

- Bidrar til faglig og etisk skjønn fremfor synsing!

Aadland og Eide, Etikkhåndbok, 2020

Råd for etikkarbeid

Organisering av kommunens etikkarbeid

- Forankring og lokal tilpasning
- Leders rolle og engasjement er avgjørende
- Planlegging av etisk refleksjon i avdelingens dagsplaner med tilstrekkelig tid
- Samarbeid mellom avdelingsleder og etikkveileder om planlegging, organisering og gjennomføring av etikkarbeidet.
- Avdelingsleder holder seg orientert om hva slags problemstillinger som drøftes dersom vedkommende ikke deltar i refleksjonsgruppen.
- Opplæring/fagdager for alle ansatte for å gi grunnleggende kunnskap om etikk og etisk refleksjon.
- Ansatte bør også få et eierforhold til etikkarbeidet og involveres i planlegging og evaluering underveis.
- Nedfelt i kompetanseplaner
- Prioritet som en del av kommunens kvalitetsutviklingsarbeid

Etisk refleksjonsgrupper

- Prioritert som det viktigste enkelttiltaket i kommunens etikkarbeid.
- Omfatter alle ansatte.
- Gruppestørrelse: 4-10 deltakere.
- Åpne eller faste grupper. Det er en fordel at gruppene er tverrfaglige.
- Praksisnær refleksjon.
- Bruk av en refleksjonsmodell, for eksempel **SME-modellen** sikrer en systematisk refleksjon
- Regelmessig – ofte nok

Leder av etisk refleksjon (etikkveileder)

- Personlig egnethet; kunne se en sak fra flere sider, ha tillit blant øvrige ansatte, motivasjon for oppgaven, mot til å lede i gruppesamtalene, ikke «eie løsningen selv»
- Ha tilstrekkelig opplæring i veiledning av refleksjonsprosessen og gjennomføring i praksis. Generell etikkunnskap er også nyttig.
- Tilbud om veiledning, eks via nettverkssamlinger med andre etikkveiledere
- Det må trenes!

Hvordan har vi gjort det?

- **Lederforankring**
 - En halvdagsmøte/workshop med ledere for å sikre forankring og å lage planer for systematisk etikkarbeid
- **Fagdag for alle ansatte** (valgte etikkveiledere må delta på fagdagen)
 - For å øke etisk bevissthet og kompetanse
 - For å øke forståelse for viktigheten av etisk refleksjon
 - For å ufarliggjøre etisk refleksjon
- **Metodekurs** for valgte etikkveiledere
 - En dags kurs for etikkveiledere for å gjøre dem i stand til å lede etisk refleksjon
- **Etikkveiledernetverk**
 - Digitalt nettverk for etikkveiledere i Finnmark for å støtte dem i etikkarbeidet

Samarbeid om etisk kompetanseheving

Fagdager Hammerfest og Kirkenes vår 2024

Erfaringer, Hammerfest kommune

- «Jeg oppdaget raskt at etiske refleksjoner gjorde det lettere å håndtere «kontordør-problemstillinger», der etikk naturlig ble en del av løsningene i en hektisk hverdag.
- «Vi er en internasjonal arbeidsgruppe med stor variasjon i utdanning og bakgrunn. Systematisk etisk arbeid gir oss en felles plattform der alle innspill blir verdsatt. Det er lærerikt og interessant å reflektere ved hjelp av metodiske verktøy, som gir alle mulighet til å bli hørt. For meg som leder av en mangfoldig gruppe har det vært inspirerende å se hvordan etisk refleksjonsarbeid styrker samholdet og skaper en felles forståelse.»

Samarbeid om etisk kompetanseheving

Samarbeid om etisk kompetanseheving KS sitt innlegg

Samarbeid om etisk kompetanseheving KS

23. oktober kl. 12:34 · 🌐

🔴 Etikkprisen 2024! 🔴

Fristen for å søke prisen har gått ut og i år er det 8 spennende søkere. En av følgende kommuner; Bømlo, Kongsberg, Kongsvinger, Ringerike, Sandefjord, Sør-Varanger, Øygarden og Ålesund vil få 100 000,- til videre etikkarbeid.

De har beskrevet mye godt lokalt etikkarbeid, så vi vil la dere bli litt kjent med hver av dem i ukene fremover 😊

Bildet er av vinneren for 2023, Indre Østfold.

Verktøy og metoder - KS

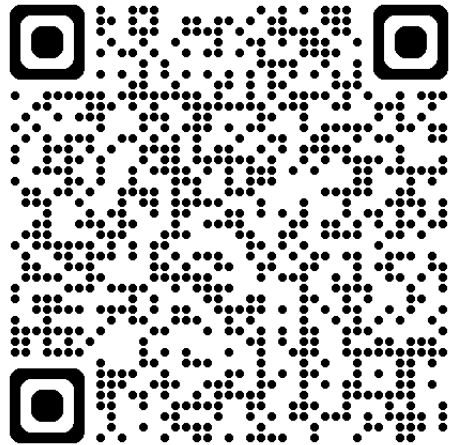

Samarbeid om etisk
kompetanseheving

• Digitalt etikk-julelunsj 13.12

• Påmelding:

Program

Etikk-julelunsj med tema:
Juleglede og julesorg

- Dag: 13. desember, Luciadagen
- Tid: Kl. 11.30 – 12. 30.
- Sted: Teams [Påmelding](#) (lenke sendes til påmeldte)

- 11.30 Luciaoverraskelse
- 11.40 Velkommen v/ Christine Haga Sørli, leder av Etikksatsingen i KS og etikkrådgiver Leni Klakegg
- 11.50 Fortellinger og felles refleksjoner- personlig og profesjonell i jula v/ etikkrådgivere; Hanne Norum Hollekim og Tanja Yvonne Alme
- 12.25 Kulturelt innslag v/ etikkrådgivere Kati Kannisto og Åsa Serholt Jensen

Samarbeid om etisk
kompetanseheving

Samarbeid om etisk
kompetanseheving

Regional kontaktperson/etikkrådgiver i Finnmark, Nordland og Troms

Kati Kannisto

Regional etikkrådgiver, KS Etikksatsing
Seniorrådgiver, USHT Finnmark

Tlf. 476 73 816

Epost: kakn@svk.no

Utviklingscenter for
sykehjem og hjemmetjenester

FINNMARK